

Lezing door dr. Frank Dragtenstein 5 oktober 2021

Verslag door Dineke Stam

In de grote tentoonstellingszaal van Slot Zuylen en Slavernij, gewijd aan Schrijvers, Strijders en Vrouwen van nu, verzamelde zich een geïnteresseerd gezelschap van ongeveer 25 mensen.

Frank Dragtenstein begon zijn lezing Stemmen van verzet met het op subtiel ironische wijze delen van denkbeelden over de slaafgemaakte Afrikaanse mens in de achttiende en negentiende eeuw, denkbeelden die nog doorwerken in het heden. Ondanks de onderdrukkende situatie waarin zij zich bevonden, ontwikkelden slaafgemaakten politieke macht. 'Ze rebelleerden wanneer mogelijk en accomodeerden als ze moesten', in de woorden van Hilary Beckles.

Van de drie eeuwen slavernij was de achttiende eeuw de zwaarste. In Suriname hielden rond 1750 ongeveer 2500 witte mensen rond de vijftigduizend slaafgemaakten onder de duim. 'Dat lukt niet door 's morgens een evaluatiegesprek te houden'. Geweld en wreedheid waren aan de orde van de dag. Op allerlei manieren verzette men zich, maar van verzet op schrift door slaafgemaakten is vrijwel niets bewaard gebleven. Dat maakt de brieven van Boston Band/Benti Basiton buitengewoon. Dragtenstein heeft er achttien gevonden. Boston Band was door zijn eigenaar uit Jamaica meegenomen naar Suriname en ontsnapte daar. Zijn merendeels in het Engels geschreven brieven naar gouverneur Crommelin werden door ambtenaren vertaald en overgeschreven. Boston Band was een belangrijke leider in het gewapend verzet van Marrons in Suriname in het midden van de achttiende eeuw. Hij speelde ook een grote rol in het vredesverdrag dat de koloniale overheid sloot met de Marrons. Vandaar de titel van Dragtenstein's boek "Alles voor de Vrede".

In het midden van de achttiende eeuw had ook de familie Van Tuyl van Serooskerken, via het Negotiefonds Deutz geïnvesteerd in Surinaamse plantages. De winst uit die aandelen berustte op de uitbuiting en aanvoer van tot slaaf gemaakte Afrikanen. Slechts één op de drie overleefde het eerste jaar op de plantage.

Op de vraag uit het publiek naar vrouwen in verzet, noemde Frank Dragtenstein meteen de namen van Ma Cato, spiritueel leider van de Marrons met wie alle acties werden voorbesproken en van Abothea/Diana die van inheemse en Afrikaanse afkomst was en woonde in het stroomgebied van de Surinamerivier. Inheemse bewoners waren belangrijke helpers van de Marrons, een punt dat door Olivia Biswane aan het eind van de avond werd benadrukt.

In de tentoonstellingszaal, waar de lezing plaatsvond, hangt een groot schilderij met zes portretten van bekende antikoloniale strijdsters uit Indonesië: Raden Adjeng Kartini, Java (Jepara) 1879 -1905, Maria Walanda Maramis, Sulawesi (Kema-Minahassa) 1872-1924, Cut Nja Dinh, Sumatra (Noord-Atjeh), 1848- 1908, Nyi Ageng Serang, Java (Serang), 1752-1828, Raden Dewi Sartika, Java (Sunda), 1884-1947, Martha Christina Tiyahahu, (Nusalaut - Molukken), 1800-1818.